

1211

G 39

1211
E. 16.

1211
G. 39

SAMENSPRAKEN
D E R
D O O D E N

NAAR HET GRIEKSCH

V A N

L U C I A N U S

In het Nederduitsch overgezet en met
Aanmerkingen uitgegeven

D O O R

B. V. F.

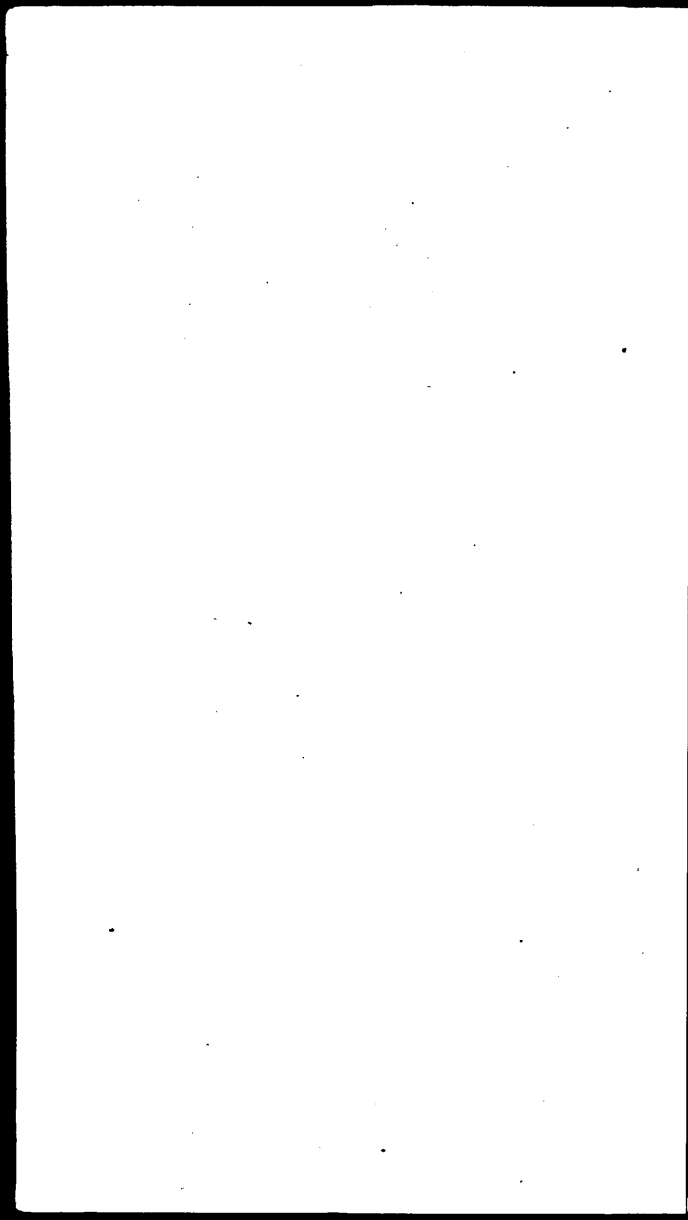
Eerste Stukje.

Te U T R E C H T,
By W. VAN YZERWORT,
Academiedrukker.

M D C C L X X X I.

NED.
LETTERK.

VOORREDEN.

Ziet daar, waarde Landgenooten ! tien Samenspraken van Lucianus in onze taal ul. aangeboden. — Drieërly is het oogmerk, het welke ik my in de Vertaling derzelve heb voorgesteld. — Ik wilde aan myne Nederlanders, der Grieksche taal onkundig, en nochtans begeerig om kennis te krygen aan zulke Werken daar in geschreeven welke

IV   V O O R R E D E N .

vermaak by nut voegen, te hulp koomen. — Ik wilde den Vaderlander zyne eigene taal grondig en van naby leeren kennen, en hem tevens opleiden tot de beoeffening der Griekfche taal, uit aanmerking van de menigvuldige overeenkomst dier taal met de onze, en van de voordelen welke de kennis van de eerfte aan de naarfporing der laafte toebrengr. — Ik wilde tevens den Christen leeren, hoe zelfs die fchriften, welke het gefchiktfte fchynen te zyn om den Godsdienst en goede zeden uit de harten te verbannen, door een verftandig gebruik daar aan moeten bevoor-derlyk zyn.

In het eerfte oogmerk heb ik trachten te voorzien door de vertaling zelve — en ik heb hier omtrent niets anders te
zeg-

zeggen, dan dat ik hier en daar, waar het de zin mede bracht, my heb verplicht gevonden een weinig meer af te wyken dan men op de scholen toelaat, evenwel zo dat het Griekfche denkbeeld altyd in de overzetting klaarelyk doorftraald. — Het andere heb ik zoeken te bereiken door de Aanmerkingen achter elke Samenfpraak gevoegd. — Waar omtrent ik herinner, dat ik my de korthed en eenvoudigheid fteeds heb voorgesteld, op dat zelfs de geringfte verftanden die met vrucht moogen gebruiken. — Niemand achte zich intusfchen gedwongen het door my geftelde toe te ftemmen, indien hy anders grond heeft om van my te verfchillen! — Aan myn derde oogmerk is beantwoord door de flot-aanteekeningen op ieder gefprek. — En waarom

die zo kort? Om dat ik aan myne bedoe-
ling voldoe, indien ik slechts den Chris-
ten leer schadeloos zelfs de vyandigste
stukken tegen onze leer te gebruiken. —
En in de daad geen der prulfschriften van
waanwyze weetnieten in Duitschland en
Engeland tegen den Godsdienst van Je-
sus Christus uirgegeeven wordende, is
zo zeer in staat den Christen, *verkeerd*
hy niet omzichtig, uit zyne vastheid te
stooten, als dat werk van Lucianus het
geene wy thans onzen Landgenooten
aanbieden! — Die toch gezonde wys-
geerdte en taalkunde by een edel hart bezit,
ziet al aanstonds het nietsbeduidende der
thans zo bewonderde schriften, en die
ooit schriften van oude Kettters geleezen
heeft, bemerkt met éénen opslag van
het oog dat onze geleerde lieden niet
dan

dan getrouwe overfchryvers van die eerfte zyn , behalven dat zy hier en daar iets bylappen dat te gek is dan dat het op rekening der Oude kan gezet worden.

Vind intusfchen dit Stukje debiet — word het met genoeg en ontvangen — het zal my aangenaam zyn en verplichten niet flechts het vervolg van deze Samenfpoken , en andere Latynfche en Griekfche Werken te vertaalen , maar ook een Nederduitsch Woordenboek uit te geeven , in den fmaak waar in het Griekfche van Van Lennep is opgefteld.

Om redenen houd ik intusfchen mynen naam bedekt, fchoon ik de eer zal hebben, dien in het vervolg aan het publicq

VIII   V O O R R E D E N .

blicq mede te deelen , indien ik daartoe door de goedkeuring myner Nederlande- ren zal worden in staat gesteld.

B. V. F.

D R U K - F O U T E N .

Bladz. 7 *staat* sprieteināen   *lees* sprietenden
16. — adhuc   — (*adhuc*)

De overige gelieve de goedgunstige Lezer te ver-
schoonen.

SA-

SAMENSPRAKEN

D E R

D O O D E N

NAAR HET GRIEKSCH VAN
L U C I A N U S.

*In het Nederduitsch overgezet en met
aanmerkingen uitgegeeven.*

No. I.

Eene Samenspraak tusſchen CROESUS, PLUTO, MENIPPUS, MIDAS en SARDANAPALUS.

CR. **W**y dulden niet, Pluto, dat deze Menippus die hond by ons woond. Zet hem derhalven ergens, of wy zullen met elkandere naar eene andere plaats verhuizen.

PL. Wat voor last doet hy ul. aan, daar hy mede dood is?

CR. Omdat wy huilen en zuchten, aan de dingen hier boven denkende, deze Midas aan het goud, Sardanapalus aan de veelvuldige wellust, en ik aan de ſchatten, lagcht hy ons

A

uit

uit en doet verwytingen, ons flaven en schuim van volk noemende, nu en dan eens zingende, stoord hy ons gehuil, en in het geheel is hy lastig.

PL. Wat zeggen die dingen, Menippus?

MEN. (Zy zyn) waar, Pluto, want ik haat hun om dat zy lage en slechte kaerels zyn, voor wien het niet genoeg geweest is slecht te leeven, maar zelfs nu zy gestorven zyn, denken en houden zy nog vast aan de dingen hier boven; ik verblyde my derhalven in hen droefheid aan te doen.

PL. Maar dat betaamd niet; want zy bedroeven zich van geen kleintje beroofd zynde.

MEN. Zyt gy ook gek, Pluto, dat gy de zuchten van deze kaerels voorspreekt?

PL. Geenzins; maar ik wil niet dat gyl. woorden hebt.

MEN. En weet dit zeker, ô slechtste van de Lydiërs, Phrygiërs en Asfyriërs, dat ik ook niet zal ophouden; want waar gyl. ook naar toe gaat zal ik volgen, (ul.) bedroevende, toefchreeuwende en uitlagchende.

CR. Is dat geene verongelyking?

MEN. Neen; maar dat was verongelyking dat gyl. uitvoerdet, begeerende aangebeeden te

wor-

worden, vry geborene menschen beschimpende, en aan den dood in het geheel niet denkende; huilt derhalven, nu alle die dingen van ul. wechgenoomen zyn.

CR. Hoe veele en hoe grote rykdommen, ô Goden!

MR. Hoe groot eene menigte goud van my?

SARD. Hoe grote wellust van my?

MEN. Welaan doet zo, weest gyl. maar be-
droefd, doch ik zal het bekende *ken u zelven*
dikwyls/achtereen herhalende, ul. toefchrecu-
wen; want het behoord tegen zulk een ge-
huil gezongen te worden.

A A N M E R K I N G E N.

1. Ik schryf *Samenspraak*, niet (gelyk door-
gaans) *Zamenspraak*. — De reden die ik
daar voor heb kan ik niet aflaten den lezer
medetedeelen, en aan het oordeel van kun-
digen te onderwerpen. — Ze is deze: Ik
begryp dat het woordje *samen* van Griek-
schen oorsprong zy — en is het wel te
ver getrokken als ik zeggen durf, dat het
het Grieksche woordje *ἅμα* is? — Dat
woordje beteekend by de Grieken het zelfde
dat by ons *samen* te kennen geeft — het is

niet vreemd, dat de Spiritus asper veranderd word in σ ; geschied dit hier, dan heeft men $\sigma\alpha\mu\alpha$, vervolgens *samen* — en die met my weet dat 'er oneindig veel Grieksche woorden, door zulk eene kleene verandering naar den aart onzer taal, Nederduitfche zyn geworden, zal deze aanmerking zeker niet ontkennen of verwerpen.

2. Het opschrift der samenspraak is in het Grieksch dus, de *eerste Samenspraak*. — Cræsus &c. — ik heb het zelve meer naar ons taal-eigen geschikt.
3. $\acute{\epsilon}\kappa\epsilon\acute{\iota}\nu\omicron\nu\ \pi\omicron\iota\ \kappa\alpha\tau\acute{\alpha}\zeta\eta\sigma\omicron\nu$ Vertaal ik, *zet hem ergens*. Ik ben genoodzaakt (gelyk meermaals zo ook hier) de Latynfche overzetting niet toe te stemmen — *plaats hem* (dus leest men er) *ergens anders*. Maar, $\pi\omicron\iota$ betekend nooit *ergens anders* — waar men het aantrefte, het hiet *ergens heen*, *ergens*, *eenigzins*, en soms komt het in het Grieksch zo voor, dat het niet wel in eene andere taal kan worden overgezet. — Van waar dus die overzetting? De Latynfche Vertaler fchynd van gevoelen geweest te zyn, dat hier eene tegenstelling plaats heeft, dat de zin van Cræsus zeggen deze was, „ of Menippus moet van

van u eene andere plaats hebben, of wy gaan samen naar eene andere." — Naar dezen vermeenden zin schikte hy nu zyne vertaling, waar in (naar zyne meening) de tegenstelling niet zichtbaar was, ten zy hy zich niet stoorde aan de betekenissen van het woordje *τοι*. — Dan, op eene vooronderstelling, al blykt die gegrond te zyn, mag men voor de woorden geene nieuwe kundigheden uitdenken; anders brengt de ontwyking van eene feil ons tot een gebrek. — Veel minder mag dit plaats hebben, als de woorden eenen goeden zin opleeveren buiten die vooronderstelling — alderminst wanneer de aart der zaak ons noodzaakt by de eigenlyke betekenis der woorden te blyven. — Dit laatste geldt hier — Menippus was niet by deze lieden geplaatst, in de Samenspraken van Lucianus vind men hem dan hier, dan daar. — Menippus was een man in wiens voetstappen onze Schryver trad, en die daarom allerwegen als een boven het gemeen verlicht man, die zich aan Vorst, noch Wysgeer, noch Goden stoorde, voorkomt — een man in wiens persoon Lucianus (de geleerde maar vrydenkende Lucianus) met dood en eeuwig-

heidspot, en dien hy daarom wil hebben aangemerkt als iemand die de Goden zelfs te flim was, en uit dien hoofde vryheid had en ontzien wierd boven de andere doden.— En hiertoe behoorde ook, behoorde voornamentlyk, dat hy aan geene plaats verbonden was. Deze aanmerking staaft myne overzetting.

4. τί τῶτα φασίν; *wat zeggen deze dingen?* — hoe stemd deze Grieksche spreekwys met onze Nederduitfche in!
5. Als men leest van *de dingen hier boven*, van *de menschen hier boven*, herinnere men zich dat deze Samenspraken gehouden worden in het Onderaardsche Ryk, en men zal begrypen, dat de *aardsche* dingen en de *aardsche* menschen bedoeld worden.
6. *Geenzins* moet men schryven — want het is zo veel als *geenes zins*, *in geenen zin*. — Zo ook *eenigzins* &c.

* * * Laten wy uit deze Samenspraak leeren, „ dat het gemis van dat geene waar op wy hier vertrouwen stelden, het welke hier ons hoogste goed was, een hel in de hel voor ons zal zyn, zo wy met iets minder, als met God ons vergenoegen! ”

N°. II.

Eene Samenpraak tusſchen

MERCURIUS en CHARON.

MER. **L**aten wy eens reekenen, Veerman, indien gy 't goedvind, wat gy my al ſchuldig zyt, op dat wy daar over naderhand niet eenigzins woorden krygen.

CHAR. (Ja) laten wy reekenen Mercurius; want het is beter en gemakkeliker dit te bepaalen.

MER. Ik heb aan u, gelyk gy my belast hebt, een anker bezorgd voor vyf drachmen.

CHAR. Gy zegd voor veel (geld.)

MER. By Pluto, voor vyf heb ik het gekocht, en de leren voor twee oboli.

CHAR, Zet vyf drachmen en twee oboli.

MER. En voor de naald tot het zeil heb ik vyf oboli betaald.

CHAR. Zet er die ook by.

MER. En wasch om de reten van de boot te beſmeeren, en ſpykers, en het touw daar gy de touwen voor de ſprietenden van gemaakt hebt; alles voor twee drachmen.

CHAR. Dat gaat aan, die dingen hebt gy goedkoop gekocht.

MER. Daar is het, ten zy ons in het optellen nog iets ontschooten is: wanneer dan zegd gy dit te zullen wedergeeven.

CHAR. Nu is het (my) zeker onmogelyk, Mercurius: maar indien eenige pest of oorlog eene geheele menigte hier naar toe gezonden zal hebben, dan zal het (my) mogen gebeuren onder de menigte winst te doen door hun met het opreekenen van het veergeld te snyden.

MER. Zal ik dan zitten te wenschen dat de ergste dingen gebeuren moogen om daar uit voordeel te trekken?

CHAR. Het is niet anders, Mercurius: nu toch komen 'er, gelyk gy ziet, weinige tot ons over: want 'er is vrede.

MER. (Het is) zo beter, hoewel gy my de schuld uitfeld; Maar waarlyk, Charon, gy weet hoe de vorige menschen aankwamen; alle dapper, vol bloeds, en de meeste gewond; maar nu iemand met vergift van (zynen) slaaf of van (zyne) vrouw omgebracht, of wiens buik en benen door overdadigheid opgezwollen zyn, over het algemeen bleek en lafhartig en niet gelyk aan die ouderwetsche; de meeste van hun in de daad komen (hier) gelyk het schynd, door elkanderen lagen te leggen.

CHAR.

CHAR. Dat is zeer wenschelyk.

MER. Laat ik dan ook niet schynen te misdoen, als ik stiptelyk van u afeisch het geene gy schuldig zyt.

A A N M E R K I N G E N.

1. *Reekenen.* Laat ik by gelegenheid dat my dit woord voorkomt eene aanmerking mogen mededeelen, die in de Nederduitfche taal belangryk is; te weeten, de onbepaalde wys der Werkwoorden word by ons gebruikt even als een zelfftandig Naamwoord — maar niet altyd — het is billyk dat 'er een regel zy waardoor wy kunnen weeten, in welk geval de onbepaalde wys als een Naamwoord gebruikt word, en in welk als een werkwoord. — De regel is deze: „wanneer de onbepaalde wys als een zelfftandig woord voorkomt, heeft men in de eerfte lettergreep derzelve éénen klinker, b. v. *het leven, het rekenen, het eten* enz., maar de onbepaalde wys als een werkwoord gebezigd wordende heeft twee klinkers, gelyk *eeeten, leeveen, reekenen.*” — Iets dergelyks heeft plaats in de werkwoorden der Hebreën, gelyk dier taal kundige weeten. — Dit zy be-

- kend, maar het word zeer veronachtfaamd — getuigen veele thans uitkomende werken!
2. Onder de grovere feilen welke zich in verscheidene Nederduitsche Geschriften opdoen, is ook deze, dat men dikwerf schryft *laat ons dit of dat doen* — dit strydt intusfchen tegen dien regel, welke ons leerd den persoon die iets doet te zetten in den eersten naamval — daar dan *ons* de vierde naamval is, mag men niet anders zeggen en schryven dan *laten wy* enz.
  3. Over niets is men meer oneens dan over de woorden van het geld en van de gewichten der Ouden — en omtrent niets kan men minder met zekerheid bepaalen — het is uit dien hoofde dat ik *drachmen* en *oboli* behoud. — Hoe fyn spot intusfchen onze Schryver met de Goden wanneer hy hun laat reekenen over eenige beuzelingen, waar van het voornaamste eene kleinigheid was, een anker, dat by ons (zo zou ik met sommigen gisfen, als ik uit alle gevoelens kiezen moest) nog geen achttien stuivers waardig zou zyn.
  4. *Goedkoop*. — Gelyk dit woord heeft men 'er ook veele andere, die als bywoorden gebruikt worden, maar het eigenlyk niet zyn

zyn — *goedkoop* word gezegd voor *in goede koop*, *eerstdaags* voor *het eerste op den dag*, *eerstbest*, voor *op den eersten en besten* (dat is, *geschiktsten*) *tyd* — op gelyke wys is het gesteld met alle de andere.

5. *Ouderwetsch* — de eerste betekenis van dit woord is *van de oude wet*, *tot de oude wet behoorende*, *naar de oude wet leevende*. — De tweede *deftig*, *braaf*, *dapper*, *deugdszaam*, zy trouwens die leeven naar de oude wet door God den menschen ingeschapen bezitten alle deze goede hoedanigheden. — Dan daar is eene derde betekenis aan dit woord eigen, soms word het verwisfeld met *een-vouwig* of *onkundig*, de rede is om dat de oudere menschen, niettegenstaande de braafheid die hun sierde, in veele opzichten blyken leverden van *onkundigheid*.

* * Wy hoorden twee Goden eene rekening opmaken — wy hoorden door eenen God wenschen dat pest of oorlog menschen mogte uit het leven rukken! — Dierbare leer van Jesus Christus! Zo dwaas dacht het menschedom eer gy uw licht verspreidde! — Christenen! erkent uw voorrecht! — Uw God is de Algenoegsame! — heeft niet nodig dat
Hem

Hem menschen dienen! — geeft aan alle den adem en het leven! — de kwelling kan Hy niet aanschouwen! — Hy zweerd by zyne Godheid in uwen dood geen lust te hebben! — Voor Zondaars by Hem gekend zond Hy zynen Zoon in de waereld! — In Dien is genade, leven en Zaligheid te bekoomen ook voor de slechtste! — Leeft dan overeenkomstig uw voorrecht! — Dat de leer van Jesus de overdaad, brooddronkenheid en gierigheid, de vyandschap en laster, ondeugden die heerschen in onze dagen, beteugle en overwinne! — Laat Lucianus de zeden van zyne eeuw beschimpen en de wellust evenwel by volle teugen inzwelgen, maar u zy het gezegd die geene denkgnoten van Lucianus, maar van Paulus zyt. „Gelyk gy den Heer Jesus Christus hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem! — weest geworteld in de liefde!”

N°. III.

Eene Samenpraak tusſchen

PLUTO en MERCURIUS.

PLU. Gy kend dien ouden man wel, ik ſpreek van dien zeer bejaarden, dien ryken Eucrates, die geene kinders heeft, maar wel vyftig duizend die op de ervenis het oog hebben.

MER. Zeker: Gy ſpreekt van dien Sicyonier; wat is daar dan van?

PLU. Laat toe dat hy in leven blyve, Mercurius, tot de negentig jaren welke hy beleefd heeft nog ééns zo veele en indien het kan, zelfs nog meerdere toevoegende; maar ruk zyne vleiers (zo als) den jongman Charinus, Damon en de andere alle na elkandere wech.

MER. Dit doet zich als ongerymd voor.

PLU. In het geheel niet, maar als zeer rechtvaardig; want wat lyden zy waarom zy wenschen dat hy moge ſterven? of (waarom) begeeren zy dezelfs rykdommen daar zy hem in het geheel niet beſtaan? En wat het ſnoodſte van allen (is), dat zy dit wenshende hem echter openlyk gediensfigheid bewyzen; wat zy beraadſlaagen als hy ziek is, is aan alle bekend,

kend, evenwel belooven zy te zullen offeren, indien hy zal hersteld zyn, kortom, de vleierij van die kaerels (is) verscheiden; hy zy daarom onstervelyk, maar laten zy voor hem heengaan te vergeefsch verlangende.

MER. Zy zullen belagchelyke dingen uitstaan, omdat zy bedriegers zyn — dikwyls ook fopt hy hun zeer aartig, doet hun hoopen, en, met één woord, altyd aan eenen stervenden gelyk zynde, is hy (ondertusfchen) veel frischer, als die jonge knapen; maar zy genieten by zich zelve reeds de ervenis (waar over) zy onder elkandere verdeeld zyn, en (waar door) zy zich een gelukkig leven voorstellen.

PLU. Dat hy dan den ouderdom afgelegd hebbende, gelyk Iölaus weder jong worde; maar laten zy, die reeds niet deugen, uit het midden hunner hoop de gedroomde rykdommen verlatende, hier koomen als zulke die kwalyk gestorven zyn.

MER. Heb daar geene zorg voor, Pluto, want straks zal ik ze u achter elkandere, den eenen voor, den anderen na opzoeken; Zy zyn, meen ik, met hun seven.

PLU. Ruk hun wech; maar hy zal ze alle overzenden van oud weder jong geworden zynde.

AAN-

A A N M E R K I N G E N.

1. *Kinders*, dit woord leerd ons, dat het mogelijk is, dat zelfs in leevende talen woorden in onbruik raaken. — Indien wy trouwens stellen (en wie zal ons dit betwisten? de eenvoudigheid pryst zich altyd aan) dat er in onze taal drie buigingen zyn — alle kenbaar uit den eersten Naamval van het meervouwige getal; gaande die in de eerste uit op *s*, in de tweede op *n*, in de derde op de lettergreep *en*, dan ziet men aanstonds dat *kinders* een woord zy van de eerste buiging en dat het eenvoudige getal geweest zy *kinder* (van waar *kinders*, gelyk van *Vader*, *Vaders* enz.) — niet minder klaar is het dat het meervouwige getal *kinden* van het woord *kind* moest komen; maar, dat beide *kinder* en *kinden* zyn in onbruik geraakt.
2. *Elkandere* (waar voor het gemeen *malkandere* zegd) is zo veel als *elk andere* — deze kracht der betekenis kan men opmaaken uit de spreekwys, „*zy deeden elkanderen kwaad*”, wat zegd die anders als, „*zy deeden elk aan anderen* (niet aan zich zelve) *kwaad*.”
3. *Wech*,

3. *Wech*, thans wil ik herinneren, „men zy omzichtig in het gebruiken der letteren *g en ch*.” — Iets anders toch is *weg* (via), iets anders *wech* (*apage*;) daar is onderscheid tusfchen *noch vader noch moeder*, (*neque*), en tusfchen ik heb het *nog* niet gedaan, ik zal het *nog* doen, en dergelyke zegswyzen waar in *nog* beantwoord aan het Latynfche woordje *adhuc*.
4. *Ongerymd* geeft eerst te kennen zonder *rym*, vervolgens *aanftotelyk*, *onbetamend*. — Zo bezigde men weleer in Italiën *abfonus*, en in Griekenland *ἀπφθδς*.
5. *Iemand bestaan* — meermaals veranderde de letter *y* wegens de moeielyke uitspraak in *e* — men denke aan *me* en *ge* — men herinnere zich dat *Mevrouw* gezegd worde voor *My Vrouw* of *Myne Vrouw*: Ik heb alle grond om te vermoeden dat zulk ook plaats hebbe in dit woord. *Iemand bestaan* zegd niet anders als *by iemand staan* of *verkeeren*, dit nu is byzonder eigen aan vrienden, die ook geene pligtspelingen in den omgang gelden laaten — *by iemand staan* geeft ook te kennen *iemand helpen*, maar dan word de spreekwys volgemaakt door 'er by te doen *ter hulp*, *om te helpen*. — Iemand

mand bestaan en iemand bystaan zyn dan gezegdens van elkandere niet onderscheiden dan door het gebruik. — Zou y ook niet eerder de Griekfche letter η zyn als ν . — Ik wil niet befliften!

6. ἤδη τὸν κλῆρον ἐν σφίσι διηρημένοι βόσκονται.

Hoe komt 'er de Latynfche overzetter toe — hy vertaald *fruuntur hereditate inter se divisi* — mogelyk heeft hy zich laten bedriegen door de fchikking der woorden, mogelyk door het wanvoegelyke *inter se divisi*. — Maar waarom dan *inter se* niet wechgelaten, of overgezet *inter se differentes*? of kon dit niet gefchieden? — in allen gevalle had hy ook wel kunnen opmerken, dat *διηρημένοι τὸν κλῆρον* geene Constructie is, dat by gevolg *διηρημένοι ἐν σφίσι* by elkandere behooren — maar misfchien gefchiedde deze overzetting by de kaars, en onze Vertaler zag ι voor ν aan, — heeft hy intusfchen gemeend dat men *διηρημένον* moet leezen, — ik wil dit niet wraaken — doch waarom behouden wy niet liever de gewone lezing, te meer, daar die juist aan onze Nederduitsche gelykt? — alle Griekfche spreekwyzen zyn immers geene Latynfche tevens! — waarom dan

B

de.

dezelve zo veel geweld aangedaan?

7. *Hy heeft het afgelegd, verstaat 'er onder, het leven.*
8. Men schryve toch *Seven* — *Zeven* zyn *cribræ*, — *ἑπτὰ*, *septa*, *septem*, *sephtem*, *seven* is de oorsprong des woords — meermaals zet men *z* voor *s*, b. v. in *swygen* en andere, — maar het deugd niet.

. Welk een hemelbreed onderscheid tuschen de ydelheden der Heidenen en tuschen God! — de eerste dienen elkandere te vraagen „*kend gy dien wel?*” — beraadslagen tot nadeel en eeuwig onheil van den mensch! — maar, de laatste weet van eeuwigheid reeds wat in den menscheis. Hy weegd de geesten! — eer de tyd daar was, verkeerde reeds zyne liefde omtrent het redenmachtige schepfel — en ons, ons wien het Euangelie word verkondigd, leid de rykdom zyner langmoedigheid tot bekering! — De slechte dan verlaate zynen weg! Ieder spreek de waarheid met zyne naasten! — Christenen! weest geene Charinusen, maar Abrahams! — Wandelt voor Gods aangezicht en zyt oprecht! —

N°. IV.

Eene Samenspraak tusſchen

ZENOPHANTES en CALLIDEMIDES.

ZEN. **H**oe zyt gy toch geſtorven Callidemides? want dat ik tafelvriend van Deinias zynde, meer dan ik bergen kon gevreeten hebbende, verſtikt ben, weet gy; want gy waart by my toen ik ſtierf.

CAL. (Ja) ik was 'er by, Zenophantes; maar my is iets onverwachts overgekoomen: Gy kend toch ook Ptæodorus dien ouden man.

ZEN. Dien kinderlozen, dien ryken, met wien ik u dikwyls zag?

CAL. Dien zelve bewees ik altyd dienſten, (my) verzeekerende dat hy tot myn voordeel eerlang zou ſterven; maar omdat het zeer lang duurde, en de oude man langer leefde als Tithonus, heb ik eenen korten weg tot de ervenis uitgedacht: Want, als ik vergift gekocht had, heb ik den ſchenker overgehaald dat hy, zodra Ptæodorus te drinken zou eifchen (hy nu drinkt in overvloed), onvermengden wyn in den roemer ingeſchonken hebbende het vergift by de hand zoude heb-

ben, en aan hem overgeeven; indien hy dit zou gedaan hebben, heb ik gezworen hem op vrye voeten te zullen stellen.

ZEN. Wat is 'er dan gebeurd? gy schynd toch geheel wat wonderbaars te zullen verhaalen.

CAL. Na dat wy ons gewasfen hebbende aangekoomen zyn, heeft de jongen reeds twee roomers klaar hebbende (den eenen daar het vergift in was voor Ptæodorus, den anderen voor my) zich, ik weet niet hoe, vergist hebbende, aan my den vergiftigden, aan Ptæodorus den onvergiftigden (drank) toegereikt: daarna heeft hy gedronken, maar ik wierp my terstond zeer uitgerekt op den grond neder, in zyne plaats dood zynde. Waarom laght gy hier over, Zenophantes? Men behoord immers zynen makker niet uit te laghen.

ZEN. Gy hebt toch iets aartigs gelceden, Callidemides, maar wat deed de oude man toen?

CAL. In het eerst was hy wel eenigzins ontfeld over het onverwachte, naderhand (denk ik) niet over het gebeurde; hy laghte ook zelf over het geene de schenker had uitgevoerd.

ZEN.

ZEN. Maar gy had u tot dien korten (weg) niet behooren te keeren; want in de verkeering kwam het met minder gevaar aan u, schoon hy het een weinig langer maakte.

A A N M E R K I N G E N.

1. *Iets onverwachts.* Gelyk *quid* by de Latynen, zo ook het Voornaamwoord *iets* by de Nederduitfche word gesteld als een zelfftandig Naamwoord, en heeft achter zich den tweeden Naamval — verkeerd zegd en fchryft men dan *iets goed*, *iets verftandig*, men moet zeggen *iets goeds*, *iets verftandigs*. — Dit geeft zo veel te kennen als of men zeide *iets van het goede*, enz.
2. *Kinderlozen*, het woordje *loos* teekend een gemis, eene beroving — *moedloos* is hy die *moed mist*, *krachtloos* zyn de geenen, *welke geene kracht hebben*, *wien men van kracht beroofd heeft*. — Wy gelooven dat dit woordje beteekend *los*, en dat men eerst gezegd heeft *Godlos*, *kindërlos*, maar dat men daarna, wegens de wanvoegelyke uitspraak *los* veranderd heeft in *loos*. — Dit ons gevoelen heeft grond — in de betekenis, want *Godloos* beteekend *los van God*, *God misfende* —

en in de spelling, immers vind men by de beste Schryvers *Godlozen*, *Kinderlozen*, niet *Kinderloozen*, *Godloozen*. — En op dat niemand oordeele dat dit laatste niets bewyst, dewyl men meerdere woorden vind welke in het eenvoudige getal met twee *o*, in het meervouwige met ééne geschreeven worden, b. v. *boos*, *lozen* — zal het nodig zyn op te merken dat dit plaats hebbe, maar by de hedendaagsche Schryvers, niet by de oude — hunne schriften wyzen het aan. —

3. *Dikwyls*, beide de woorden uit welke dit Bywoordje is samengefteld verdienen onze opmerking — *dik* komt overeen met het Grieksche *πᾶς*, *samengedrukt*, door famendrukken *verdikt*, door verdikken *vermeerderd*, door vermeerderen *verlangd* — *wyl* is een oud woord van het vrouwelyke geslacht, het welke wy zouden missen, wierd het niet dagelyks gebezigt in eenige samengeftelde woorden — het komt van het werkwoord *wylen*, dat in betkenis overeenstemd met *draalen*, *vertoeven* — daar intusfchen *wyl* niet van de eerste, maar van de vierde buiging is, moest men zeggen *dikwylen*, maar wat zal men uitrechten tegen enen algemeenen misflag? — *dikwyls* is dan

dan het zelfde met *veele* of *lange wylen*, of *tydstippen*. —

4. Den *vergiftigden* (*drank*), zonder my uit te laten over de Latynsche vertaling, diend deze aanmerking om den lezer twee dingen in overweging te geeven — 1. of men onder τὸ ἀφάρμακτον niet verstaan kan πόμα een woord aan Lucianus eigen — dat τὸ ἀφάρμακτον door wechling van κύλικα kan beteekenen den *onvergiftigden beker*, weten zelfs eerstbeginnende Græculi beter, en doch heeft zich de Overzetter hier door laten bedriegen — is het niet wonder? — 2. Maar zou men niet moeten leezen φάρμακτον voor φάρμακον? — is het niet natuurlijk dat de schenker twee bekers met twee dranken klaar had, maar dat de eene drank vergiftigd was, en wel zo dat het vergift in den wyn vermengd was, gelyk uit het vorige blykt? — is het niet uit ἀφάρμακτον even klaar, dat φάρμακτον in Griekenland is gebruikt geweest, als uit ons *ongezond* kan blyken dat 'er ook een woord is het welke *gezond* hiet? — en hoe ligt kan de τ in het afichryven of drukken zyn wechgelaten? — Wy vertrouwen dat taalkundige dit niet zullen ontkennen, —

aan hun oordeel is onze overzetting onderworpen:

5. *Hy maakt het lang, namelyk leven.*

* * * Hier zien wy „God is rechtvaardig! — zyne oordelen een diepe afgrond.” — De mensch beweegd hemel en aarde ter bereiking zynere begeerte, — hy brengd het op het hoogst — maar nu is het de stem des hemels: Tot hier toe! — Wy zien (’tis waar) thans zelden dat menschen elkandere op zulk eene wys het leven beneemen! — maar hoe ver zyn wy in ons hart Callidemidæ? — Christenen! denkt toch gedurig in, wat de Ongefchapene meend met dat „Gy zult niet doodflaan!” — Gy moet met den Apostel zeggen kunnen — tot alle menschen zeggen kunnen „wy zoeken niet het uwe maar u!”

In de eeuwigheid intusfchen zal men elkanderen niet verhaalen, wat men hier heeft uitgevoerd! — Neen ryke! ieder drupje bloed den elendigen afgeperst zal u drukken als de donder! — Neen arme! alle vleierey, alle onrechtmatigheid tegen de meer bedeelde zal God tegen u in het gerecht brengen! Op u oprechte wacht gejuich!

No. V.

Eene Samenspraak tusſchen

SIMYLUS en POLYSTRATUS.

SIM. **K**omt gy ook eindelyk eens by ons, Polyſtratus, die (denk ik) niet veel minder als honderd jaren geleefd hebt?

POL. Agt en negentig, Simylus.

SIM. Hoe hebt gy die dertig na my beleefd? want ik ben geſtorven toen gy omtrent ſeventig waart.

POL. Zeer vrolyk, ſchoon u dit wonderlyk zal ſchynen.

SIM. (Het is) wonder dat gy oud, zwak en kinderloos zynde u nog met de dingen in het leven kond vermaaken.

POL. Vooreerst kon ik van alles, daar waren ook veele jongelingen die 'er wel uitzagen, zeer ligte kooien, welriekende zalven, geurige wyn en ſpyzen van verder als Sicilien.

SIM. Dat is iets nieuws, want ik hield u voor zeer ſpaarſaam.

POL. Maar die goederen vloeiden my van andere toe, heerſchap; zelfs met het aanbrenken van den dag kwamen 'er reeds aanſtonds zeer veele aan de deur, daarna werden my

allerly geschenken gebracht, de schoonste van den geheelen aardbodem.

SIM. Regeerde gy na my, Polystratus?

POL. Neen: maar ik had oneindig veele beminnaars.

SIM. Ik kan my niet houden van lagchen, beminnaars! gy die zo oud waart, die maar vier tanden had!

POL. By Jupiter! de beroemdste burgervrenten, en door het bewyzen van gediensigheden vermaakten zy my die, gelyk gy ziet, oud, kaal, leepoogig, en snotterig ben, en gelukkig was die van hun welken ik zelfs alleenlyk aanzag.

SIM. Hebt ook gy (gelyk Phaon Venus van Chios) eenig vrouwsperfoon overgevoerd? heeft zy het u daarom biddende gegeven jong te zyn, en op nieuw mooi en liefde waardig?

POL. Neen: maar zo als ik was, was ik zeer begeerd.

SIM. Gy verteld raadfels.

POL. Die veelvuldige liefde jegens kinderloze en ryke oude mannen is toch openbaar.

SIM. Nu begryp ik uwe schoonheid, verwonderlyk man, dat die van eene goude Venus kwam.

POL.

POL. Maar waarlyk, Simylus, ik heb niet weinig voordeel van die beminnaars getrokken byna van hun aangebeden wordende: ik nam dikwyls myn plaisir en floot nu en dan fom-mige hunner uit; zy intusfchen beyverden zich om ftryd, en ftreefden elkandere te boven in milddadigheid jegens my.

SIM. Wat voor een besluit hebt gy ten laaf-ten aangaande uwe bezittingen genoomen?

POL. Ik zeide wel dikwerf openlyk dat ik ieder hunner erfgenaam zou laaten; en elk geloofde het, en ftede zich nog vleiender aan. Maar ik heb een ander wezenlyk testa-ment nagelaaten, zeggende dat zy naar de galg konden loopen.

SIM. Wien bevatte dit laafte, als erfge-naam? Zeker iemand van de familie?

POL. Neen by Jupiter! maar eenen zekeren nieuwen slaaf, eenen Phrygifchen jongman, die 'er wel uit ziet.

SIM. Hoe oud, Polyftratus?

POL. Omtrent twintig jaren.

SIM. Nu begryp ik reeds wat voor dienften hy u gedaan heeft.

POL. Maar hy had veel beter verdiend erf-genaam te worden als zy, fchoon hy een vreemdeling en flecht karel was; welken nu
ook

ook zelfs de beste dienen: hy dan is myn erfgenaam geworden en word nu onder de nakomelingen der grondleggeren van den Staat geteld, schoon zyne baard een weinig gefchooren is, en hy nog als een uitlander praat, (met dat a¹) gezegd wordende van een beroemder geflacht te zyn als Codrus, fchoner als Ni-reus en fchranderer als Ulyfies.

SIM. Daar breek ik myn hoofd niet mede; laat hy ook het opperbewind over Griekenland voeren [indien het u liefd]; dat die klanten flechts de ervenis niet krygen.

A A N M E R K I N G E N.

1. Reeds by eene vorige gelegenheid gewaagde ik van het onderscheid tufchen *g* en *ch* — laat ik het toen gezegde thans mogen betrekkelijk maaken op het verfchil tufchen *agt* (octo) en *achten* (æftimare). Men weete ook dat eene gezuiverde Spelkunde niet toelaat de letter *g* te plaatsfen tufchen eenen klinker en tufchen de letter *t* — men fchryve dan *echt*, *kracht*, *macht*, *nicht* enz. — Alleenlyk zy men bedacht op het onderscheid het welke de onderscheidene felling nu en dan (fchoon niet zeer dikwyls) maakt! —

2. ἀτεκνός τε προσέτι, ἤδυσθαι, zo leesd men in de uitgaaf van den grooten Hemsterhuis. — Naar myn oordeel moet de Comma staan voor προσέτι, zo dat προσέτι ἤδυσθαι by elkandere behooren gelyk in myne overzetting. — Over het gemeen zyn de taaltekens in deze uitgaaf onnaauwkeurig geplaatst, en schoon ik zulk liever aan den drukker dan aan den beroemden uitgeever wil wyten, zal men myne vertaling met die uitgaaf vergelykende, al dikwerf zien dat ik de taaltekens verwisfel. —
3. *Van alles kunnen*, verstaat 'onder dit gezegde iets doen — *van alles iets kunnen doen.*
4. γενναῖος is een man van eene aanzienelyke afkomst. Van daar ὤ γενναῖε, *heerschap.* — Zo ook βέλτιος de beste, ὦ βέλτιε *beste maat* — dit laatste komt in het vervolg voor — als ik kan en mag schoei ik de gezegden liefst op den nieuwen leest.
5. Daar de Aoristus eene geduurzaamheid aanduid, zal het aan niemand vreemd voorkoomen dat ik ἐγέλασα vertaal: *ik kan my niet houden van lagchen.*
6. τοὺς ἀριστοὺς (ύιοὺς) πάντων ἐν τῇ πόλει (όντων) — Zo moet men het Grieksch aanvullen op eene wys den Grieken eigen — dan zal men

men ook niet overzetten *optimos civium*, maar *optimos civium filios* — de beste burgerzoons, of (gelyk de Vriefen zeer aartig zeggen) *burgerventen*.

7. Men moet zeggen *een verwonderlyk man, o verwonderlyk man!* — maar de verwonderlyke man — zo zeggen de Duitschers *ein wunderlicher Mann, o wunderlicher Mann!* — *sondern der wunderliche Mann.* — Zo is het geleegeen met alle byv. naamw.
8. *Milddadigheid, breedte, geaeeldte* enz. — niet *mildadigheid, breete, gedeelte*, want deze woorden komen van *mild, breed, gedeeld* enz.
9. Meend iemand dat het wat te sterk is, „ zeggende dat zy naar de galg konden loopen ” — ik zal 'er niet op blyven staan dat dit de zin der woorden is, en dat zulk eene taal ongemeen wel in den mond van Polystratus past; liever geef ik hem vryheid te leezen: „ zeggende dat zy naar een goed heenkomen konden omzien ” — dat is voor eenen bedrieger althans niet te sterk. —
10. *ἐξ ἰουδαίῃ* heeft de Latynsche Overzetter niet vertaald — mogelyk dacht hy (gelyk ik) dat dit van eene vreemde hand kwam.—

* * * Men beklimme den hoogsten trap des ouderdoms, maar de dood zal ons niet verschoonen! — De ouderdom laat ons (den eenen meer, den anderen minder) Zondaars! — naar mate wy langer Zondaars waren, zal ons oordeel zwaarder zyn! — Merkt dit op gy Oude! — Jonge neemt het ter harte! — Gedenk te sterven, o mensch, wie gy zyt! — en leef altyd zo als of het oogenblik uwer verschyning voor Gods rechterstoel reeds daar was.

N°. VI.

Eene Samenpraak tusſchen

C R A T E S en D I O G E N E S.

CRA. **D**iogenes, gy kend immers Mœrichus, dien ryken man, dien zeer gegoeden, dien Corinthier, welke zo veele Vrachtschepen heeft, van wien Aristeas een neef is, die ook zelf ryk is, hy gebuikt dat gezegde van Homerus veel *dood my of ik u*.

DIO. Waarom dienden zy elkandere, Crates?

CRA. Beide om de ervenis (en dat) daar zy tydgenooten waren, en zy hebben hun testament bekend gemaakt, latende Mœrichus Aristeas eigenaar van al het zyne, indien hy eerst zou gestorven zyn, insgelyks Aristeas Mœrichus, indien hy voor hem zou heen gegaan zyn: dit is in de daad beschreeven. Deze nu dienden elkandere, terwyl de een nog grooter vleier was als de andere: en het zy de waarzeggers uit de sterren, (of gelyk de Chaldæen) uit de dromen voorzeggingen dedden, ja zelfs Pythius nu aan Aristeas, dan aan Mœrichus den buit toeëigende, en de evenaar dan naar dezen dan naar dien overhelde. —

Dio.

DIO. Wat was er het slot dan van, Crates? want het is de moeite waardig het te hooren.

CRA. Sterven beide op éénen dag. De ervenissen nu kwamen aan Eunomius en Thrasycles beide bloedverwandten, en die nooit voorspeld hadden dat dit zo zou gebeuren; want als zy ter sloop van Sicyon naar Cirra vertrokken, en midden op de vaart waren, zyn zy omgeslaagen den noordwestenwind op de zyde gekreegen hebbende.

DIO. Zy hebben wel gedaan. Maar toen wy in leven waren dachten wy niets dergelyks van elkandere, en ik wenschte nooit dat Antisthenes mochte sterven op dat ik erfgenaam wierd van zynen stok (hy toch had 'er eenen sterken, van wild olyfbomen hout gemaakt); en gy, Crates, hebt (denk ik) ook niet begeerd van my, als ik gestorven was, de bezittingen, den ton, en knapzak waarin twee *χοίνικες θερμών* te erven.

CRA. Ik had die dingen immers niet van noden, maar ook gy niet, Diogenes; want de onontbeerlyke dingen hebt gy geërfd van Antisthenes, en ik van u, (dingen) veel groter en aanzienelyker als het gebied der Perfen.

C

DIO.

DIO. Wat voor dingen noemd gy zo?

CRA. Wysheid, vergenoegdheid, waarheid, stoutmoedigheid, vryheid.

DIO. By Jupiter! ik herinner my, dat ik dien voortreffelyken rykdom van Antisthenes ontvangen, en aan u nog groter nagelaten heb.

CRA. Maar de andere verachtten zulke bezittingen, en niemand bewees ons gediensigheden op hoop van erfgenaam te zullen zyn; maar op het goud zagen zy alle.

DIO. Te recht, want zy hadden niet om zulke dingen van ons te ontvangen, daar zy van weelde doorvloeiden als verrotte huidels, zo dat indien eens iemand wysheid, stoutmoedigheid of waarheid in hun goot, die 'er terfond zou uitvallen en doorvloeien, dewyl de bodem niet kan houden, hoedanig iets de dochters van Danaus ondergaan, in een bodemloos vat op den duur water te gieten; en het goud bewaarden zy met tanden, nagels en op allerly wys.

CRA. Derhalven zullen wy ook hier wel dien rykdom bezitten, maar zy zullen koomen éenen obolus medebrengeude, en dien tot aan den Veerman toe.

AAN.

A A N M E R K I N G E N.

1. *Sterren*, zo moet men eigenlyk ſchryven, niet *ſtarren*, de letters *l* en *r* beſtaan elkan- dere zo na, dat men dezelve meermaals verwisfeld vind — deze Aanmerking heeft hare nuttigheid in het onderzoeken van den oorfprong der woorden; zy leerd ons dat *Ster* afgeleid worde van *ſtellen*, dat het overeenkomt met het Latynſche *Stella*, en dat beide *Ster* en *Stella* komen van $\sigma\acute{\epsilon}\lambda\lambda\epsilon\iota\nu$ (waarvoor men ook $\sigma\acute{\epsilon}\rho\acute{\rho}\epsilon\iota\nu$ zeide), en beteeke- nen *iets dat geſteld, geplaatst en verſierd word* — past dit niet volkomen op de ſterren? die luifteryke lichten aan den hemel ge- plaatst? —
2. Ik beſchouw het verhaal van Crates, niet als eenen volzin, maar als eene afgebroke- ne reden door Diogenes — dat is ook vry klaar te zien — en om die reden moest 'er geen punctum ſtaan, maar een Comma, met .... achter *overhelde*.
3. $\chi\acute{o}\iota\nu\iota\kappa\epsilon\varsigma$ $\theta\acute{\epsilon}\rho\mu\omega\nu$, als wy de gewichten, ge- wasfen &c. der Ouden niet kunnen verduit- ſchen, doen wy beter de Griekſche of La- tynſche woorden te behouden, als die by gisſing te vertaalen — en dit is hier het geval.

4. *Iets van noden hebben*, is zo veel als *iets hebben onder de noden of noodwendigheden* — zo iets nu behoefd men — van daar *nodig*, dat is *tot de noodwendigheden behoorende*. —
5. *Aanzienelyk*, is eigenlyk *zulk een dien men kan aanzien*, wiens men zich niet behoefd te *schamen* — van daar *beroemd*, *edel*, *voortreffelyk*. —
6. *Terftond*, *op de ftond*, *terwyl*, *op de wyl* enz. — *ftond* komt van *ftoon* — by de oude Nederlanders toch had men vyf werkwoorden van dezelfde betekenis:
Staan, *Steen*, *Stiin*, *Stoon*, *Stuun*.
 Van welke *ftand*, *ftend*, *ftond* en *ftünde* nog bekend zyn — ja zelfs worden *ftond* en *ftund* met elkandere verwisfeld gelyk *uchtend* en *ochtend* enz.
7. *Hoedanig*, *van welke gedaante* — *dan* betekend *gedaante*; dat ziet men klaar in de spreekwys „doe dit *dan*” — dat is „doe dit *volgens deze gedaante* (der zaak)” — „doe dit daar het zo met de zaak uitziet.”
8. *Rykdom bezitten* — naar de kracht der spreekwys *zitten by rykdom* — *zorgvuldig rykdom genieten* en *bewaaren*.

* * Hier leeren wy met den Dichter van den XXXIXften Pfalm zeggen :

„ Gaat niet de mensch, als in een beeld, daar heen?

Gelyk een schaduw die verdwynd?

Men woeld vergeefs, men brengd met zorg by een;

Al wat op aard' begerlyk schynd;
En niemand is verzekerd wie eens al
Die Goedren naar zich neemen zal.”

Hier zien wy verder — God geefd aan wie Hy wil — en als God het geefd, dan schaad geene nyd — God geefd meermaals ook tydelyke bezittingen aan zyne kinders op het alleroverwachtste — scheidt dan moed Vromen! die sober bedeed zyt — stelt u in den weg der middelen en smeekt van God ook voor het tydelyke eenen zegen af.

Nog iets — van natuure zyn wy even ongeschikt om de Geestelyke deugden en zegeningen te bezitten als de menschen van Diogenes tyd — dit moet God ons uit genade geeven, en in Jesus Christus kan het ieder krygen. — Eindelyk Godvruchtigen! Gy zyt ryk in God! — en uw rykdom zal zo lang dueren als God zelf! —

N°. VII.

Eene Samenspraak tusfchen

MENIPPUS en MERCURIUS.

MEN. **W**aar zyn toch de fchoone mannen en mooie vrouwen, Mercurius? breng er my vreemdeling die hier onlangs eerst aangekoomen ben eens naar toe, dat ik ze zie.

MER. Dat kan my niet wachten, Menippus; maar, zie daar naar de rechtehand, daar is Hyacinthus, en die bekende Narcifus, en Nireus, en Achilles, en Turo, en Helena, en Leda, en kortom alle die oude fchoonheden.

MEN. Ik zie alleenlyk benen, en doodshoofden van vleefch beroofd; de geheele boel is gelyk.

MER. Ja deze benen, welke gy fchynd te verachten, zyn die welke alle de Dichters bewonderen.

MEN. Wys my evenwel Helena, ik kan ze niet onderscheiden.

MER. Dit doodshoofd is Helena.

MEN. Zyn *daarom* die duizende fchepen uit geheel Griekenland bemand, zo veele Grieken
en

en uitlanders gefneuveld, en zo veele Steden verwoest geworden!

MER. Maar gy ziet dat levende vrouwsperfoon niet, Menippus, want ook gy zoud zeggen dat het niet lastig is om zulk een vrouwsperfoon langen tyd smerten te lyden: indien toch iemand de bloemen verdroogd ziet, na dat zy hunne kleur afgelegd hebben, zullen zy hem zeker lelyk voorkoomen; maar wanneer ze bloeien, en kleur hebben zyn ze zeer mooi.

MEN. Daarom verwonder ik my, Mercurius, hierover dat de Achaiers niet bezefd hebben dat zy zich affloofden om een iets dat zo kort duurde en zo ligt stierf.

MER. Het kan my niet wachten, Menippus, met u te filosofheeren; Ga derhalven, waar gy maar wild eene plaats uitgekoozen hebbende, op den grond liggen. Ik zal de andere dooden eens opzoeken.

A A N M E R K I N G E N .

I. *Het kan my niet wachten*, die deze spreekwys met oplettendheid gebruikt, zal aanstonds bemerken, dat dezelve niet volledig is. — Maar hoe zal men die best aanvul-

len? — De geheele spreekwys is *het geene my thans bezig houd kan my niet wachten* — *het geene ik thans doe kan geen uitstel lyden*, zegd men ook in denzelven zin.

2. *Rechte hand*. Verkeerd zegd men *rechter hand*, nog verkeerder schryfd men *regte hand* of *regter hand* — *regt* is niet *krom*, maar *recht* is niet *linksch*. — *rechter hand* is eene hand die *rechter* (*judex*) is, maar de *rechte hand* is die *welke de mensch aan de rechte zyde des ligchaams heeft*.

3. *Schoonheden*, in het eenvoudige getal zegd men *schoonheid*. — Het zy een regel „alle de woorden in *heid* zyn van het vrouwelyke geslacht, en van de vierde buiging.” — de uitgang van het meervouwige in *heden* komt eigenlyk van de oudere terminatie op *hed* — *schoonhed*, *goedhed* zeide men zeker eerst, daarna *schoonheid*, *goedheid*. — intusfchen is de oude uitgang nog overig in *schoonheden*, *goedheden*. Eveneens is het gelegen met de Griekfche woorden $\chi\epsilon\rho$, $\chi\epsilon\rho\iota$, $\chi\epsilon\rho\iota$. —

4. *Benen* — van *been* komt *benen*, van *blad* *bladen*, van *volk* *volken*, niet *beenderen*, *bladeren*, *volkeren*. — Over *kind* hebben wy by eene vorige gelegenheid gesproken —

het

het daar gezegde kan men ook toepassen op *lam*, van waar *lammern*.

5. Kend men over het algemeen het onderscheid wel dat er is tusfchen *vleesch* en *vleisch*? — *vleisch* is *toebereid*, *eetbaar vleesch* — maar *vleesch* hebben levende fchepfels. —
6. *Onderscheiden*, famengefteld uit *onder* en *fcheiden*. *Iemand onderscheiden* is hem *onder de andere*, waar *onder* hy is, *fcheiden*. — *Iemand befcheiden* zegd hem zo van andere *affcheiden* dat hy *by ons komt* — dat is, met één woord, *by zich fcheiden*. — Men ziet uit deze aanmerking, dat in famengeftelde woorden de ware betekenis van elk woord in dezelve blyfd, en dat deze beide den zin, dien men aan zulke woorden in de wandeling hecht, aartig uitdrukken. —
7. *Langen tyd lyden*, deze vierde Naamval word geregeerd van het voorzetsel *door*, het welke (gelyk *per* by de Latynen, en *διὰ* by de Grieken) doorgaans word wechgelaten. — Somtyds vind men er by *geduurende*, dan dit neemt de wechlating niet wech, want *ik heb dit geduurende langen tyd gezien* geefd te kennen, *ik heb dit gezien myn zien hier van door langen tyd geduurende*. Nu en dan word *door*

achter gezet, b. v. hy heeft dit *langen tyd* door gehoord enz.

8. *Smert* en *smart* zyn beide in gebruik — liever evenwel zegd men *smertelyk* als *smartelyk*. —

9. *Ligt* $\rho\acute{\alpha}\delta\iota\omicron\varsigma$, maar *licht* $\phi\acute{\omega}\varsigma$.

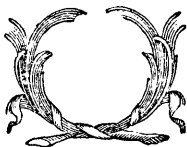
10. *Liggen* is *jacere*, maar *leggen* *ponere*. Het boek *ligt* op de tafel — hy *legd* het boek op de tafel.

* * In deze Samenspraak hebben wy eene schets die onwraakbaar staafd het geene wy leezen in den IIIden Psalm het 15de en volgende vers „de dagen des menschen zyn als het gras, gelyk een bloem des velds bloeid hy. Als de wind daar over gegaan is, bloeid hy niet meer, en zyne plaats kend hem niet meer.” Men vergelyke den 90 en 39sten Psalm. Ja „de schoonheid is een bloem, die sterfd wen tyd of leed haar blaadjes krullen.”

Gaat, menschen! die van de schoonheid uwen God maakt! Gaat naar de Kerkhoven! — Ziet daar met aandacht de schoonheden die elk voor ses of seven jaren nog bewonderde! — tracht daar indruk te krygen van het geene u te wachten staat! — Wie leefd 'er die den dood niet ondergaan zal? — Christen!

ten! uwe schoonheid is dat gy blank zyt in heiligheid, rood door het bloed van Christus!— deze schoonheid is welgevallig in de oogen van den Eeuwigen — word bewonderd door de Engels — en laat u eene gedachtenis na boven Helena, en boven al wat schoon kon hieten aan deze kant van het graf! —

Groote der aarde! nog maar weinige jaren en gy zyt niet meer! — En zal om u de aarde van zo veel bloed stroomen? — leesd hier in dit gesprek het geene men van u zal zeggen: „zyn om dien Koning, om die Vorstin, zo veele gefneuveld? is 'er om hun zo groote verwoefing aangerecht?” — God drukke het u nog in tyd op het hart!

N°. VIII.

Eene Samenpraak tusfchen

MENIPPUS en CERBERUS.

MEN. **O** Cerberus, want ik, die zelf een hond ben, behoort tot uw geflacht, zeg my by de Styx, was Socrates bereid toen hy by ul. kwam? het past immers dat gy die een God zyt niet slechts blaft, maar ook een menfchelyk geluid geeft, als gy wild!

CER. Van ver, Menippus, fcheen hy wel ten eenemaal met een onverfchrokken gelaat te naderen, in het geheel den dood niet fchynende te vreezen, en dit aan hun die buiten het hol ftonden willende toonen; maar na dat hy in den kuil naar beneden gezien had, en de duifternis gewaar werd, en (nadat) ik hem, dewyl hy draalde, by den voet, waar in ik hem eenen vergiftigen beet gaf, naar beneden had gefleept, hilde hy als de kleine kinders, befchreide zyne kindertjes en begon van alles te doen.

MEN. Was dan de man een Wysgeer, en achtte hy in waarheid die zaak niet gering?

CER. Neen; maar, nademaal hy zag dat dit noodzakelyk was, hield hy zich ftoutmoedig,
als

als zullende niet onwillig lyden het geene hy lyden moest, opdat de aanschouwers 'er zich over verwonderen mochten. En dit heb ik van alle de zodanige over het geheel te zeggen, tot aan den ingang (zyn ze) stout en manhaftig, maar daar binnen is 'er een klaar bewys van.

MEN. Maar hoe heb ik u gescheenen nedergekoomen te zyn?

CER. Alleen, Menippus, gelyk aan uw slach past, en voor u Diogenes: omdat gyl. 'er ingegaan zyt zonder daar toe genoodzaakt en voorgestooten te worden, maar gewillig, lagchende en alle verbiedende te huilen.

A A N M E R K I N G E N.

1. Laat ik deze aanmerking moogen gebruiken om onbewimpeld het volgende te zeggen aangaande de Latynsche overzetting:

I. οἷος ἦν ὁ Σωκράτης heeft de overzetter vertaald *qualis esset Socrates* — ik wil in het geheel hem niet berispen om dat hy eene regtstreeksche vraag als eene vraag van ter zyde heeft opgevat. — Meermaalen toch plaatst men een vraagteken achter eene vraag van de laatste foort —

en

en in het wezen der zaak doet het 'er niets toe, of men met den Latynfchen overzetter Menippus ingewikkeld, dan met ons regtstreeks laate vraagen. — Maar dewyl *οἶος εἶναι* doorgaans (zo niet altyd) beteekend in eenen zin als deze, *Studere, posse, paratum esse*, geefd het my wonder dat hy niet heeft overgezet *an paratus erat Socrates*, of wilde hy liever, *essetne Socrates paratus*.

II. *εἰκὸς* kan zeker ook *verisimile* hieten — daar doet zich by oppervlakkig inzien ook eenige waarschynelykheid op dat het hier dien zin hebbe — evenwel legd men (dus vraag ik) niet gepaster onze vertaling in den mond van Menippus, als die van den Latynfchen overzetter? Is het niet eigenaartiger te zeggen, het *past* dat de hond Cerberus een God zynde spreekt, als zulk is *waarschynlyk*? — Menippus mede een hond, maar geen God, sprak wel, kon 'er dan wel bedenking weezen of de God Cerberus spreekken kon? —

III. *ἀτρέπτω προσώπῳ*, best verklaard *imterrito vultu* — wy verkiesen geene andere overzetting.

IV. Niet minder heeft hy regt begreepen dat

dat *παντοῖος ἐγένετο* ziet op die verschillende gedaantens, waar in Socrates zich van pyn wrong.

V. *ἔλεγχος ἀκριβῆς*, kan men opvatten zo als de Latynsche Vertaler, en daar door verstaan een klaar bewys *van hunne vreesachtigheid*; — maar nader blyfd men by het Grieksch, en nadrukkelyker is de zin, als men onze vertaling aanneemd, en dan opmerkt, dat hier door zekere redensfiguur het tegendeel word gemeend van het geene gezegd word — zo dat de zin volmaakt op het zelfde uitkomt. —

VI. Eindelyk vind ik geen den minsten grond om *παραγγείλασθαι* te verduitschen door *gebieden* — met *ὀμώζειν* springd de overzetter ons wat te willekeurig om — reeds in het vorige is dit opgemerkt.

2. *Hy begon van alles te doen* — volledig zal deze spreekwys worden, als men daar by voegd *iets of het wezen*. Hier mede nu wil Cerberus niets anders te kennen geeven, als „hy wrong zich in alle bochten — hy huilde, schreeuwde, bad my.”

3. *Slach is genus*, maar *slag plaga* — het eerste heeft geen meervoud, het tweede wel.

4. *Wys-*

4. *Wysgeer*, dat dit woord samengefeld zy uit *wys* en *geer*, behoef ik niet te zeggen — maar deze aanmerking is denkelyk minder bekend.

In de oude Nederduitfche taal had men de werkwoorden *gaaren*, *geeren*, *gieren*, *gooren*, *guuren*, alle beftaande uit drie letters en even zo veele natuurlyke klanken — in alle ligd de betekenis van *naar zich toehaalen* — van alle zyn afgeleide woorden overig, b. v. *gaar*, *garen*, *geer* en *begeeren*, *gier* en *gierig*, *goor* en *guur* — in welke alle een oplettende van de aangewezenen eerste betekenis de gebruikelyke kan afleiden.

5. *Voordftooten* — men lette thans op — *Voord* moet men altyd fchryven en nooit *voort*. — En waarom? om dat de afgeleide woorden *voorder*, *voordfte* ons duidelyk de reden hier van kunnen opleeveren.

. Hoe bygeloovig, hoe onkundig was toch het Heidendom! een hond zelf kon God zyn! Kostelyk is onze Openbaring! — Laat vry de Vrygeest daar mede spotten — laat hy openlyk de gewichtigfte leerftukken lasteren — maar dat hy denke: „ Ik verhard my tegen
den

den Eenen, den waarachtigen JEHOVAH!" —

In het uur des doods geeft de Wysgeerdte geenen troost! — Socrates, myne lezers! Socrates was een Wysgeer niet van den geringsten rang, en evenwel, hoe lang ook zyne trotschheid duurde, zy verliet hem in de eeuwigheid en met haar de Wysgeerdte! — Laaten dan onze pogingen daar heen strekken om te raadpleegen met de Goddelyke Openbaring (voor welke de Wysgeerdte, de vervalscht wordende Wysgeerdte, in spyt van alle die ontaarte, welke dezelve tot ondermyning des zuiveren Godsdienstes van Jesus Christus gelden laten, zwichten moet) en door het geloof in Christus wys te worden tot zaligheid, en dat voor de eeuwigheid! —

N°. IX.

Eene Samenspraak tusfchen

CHARON, MENIPPUS en MERCURIUS.

CHAR. Geef het veergeld, vervloekte karel.

MEN. Schreeuw , Charon , indien u dat beter aanftaat.

CHAR. Geef , zeg ik , daar ik u voor overgezet heb.

MEN. Neem toch niet van iemand die niets heeft.

CHAR. Is 'er dan iemand die niet éénen obolus heeft ?

MEN. Of 'er nog zo iemand is weet ik niet , maar ik heb geen en.

CHAR. Waarachtig , by Pluto , ik zal u wurgen , fchurk , indien gy my niet betaald.

MEN. En ik zal u met dezen ftok flaande den kop klooven.

CHAR. Zult gy dan om niet zo grooten tocht gedaan hebben ?

MEN. Laat Mercurius u voor my betaalen , die my aan u overgegeeven heeft.

MER. Daar zou ik by Jupiter , wat mede winnen , indien ik ook voor de doden zou betaalen !

CHAR.

CHAR. Ik zal niet van u wechgaan.

MEN. Blyf dan by my als gy de boot op het land gesleept hebt: maar hoe kund gy (van my) krygen het geene ik niet heb?

CHAR. Wist gy dan niet dat gy het behoorde medetebrengeu ?

MEN. Ik wist het wel, maar ik had niet; wat dan? moest ik daarom niet sterven?

CHAR. Zult gy dan alleen pogchen dat gy om niet gevaaren hebt?

MEN. Niet om niet, beste maat: Want ik heb gefchept, den riem aangenoomen, en alleen onder de overige Pasfagiers niet geveend.

CHAR. Dat doet niets aan de vracht; Gy moet den obolus geeven, want het behoord niet anders te geschieden.

MEN. Breng my dan weder in het leven.

CHAR. (Wel) gy praat aartig, opdat ik daar over van Æacus slagen kryge!

MEN Val (my) dan niet lastig.

CHAR. Laat eens zien wat gy in dien zak hebt.

MEN. *θέρμοι*, indien gy ze wild, en de maaltijd voor Hecate.

CHAR. Waar hebt gy ons dien hond van daan gehaald, Mercurius? Wat lulde hy op

reis, terwyl hy alle de Pasfagiers uitlagchte en beschimpte, en alleen zong daar zy huilden.

MER. Weet gy niet, Charon, wat voor eenen karel gy overgezet hebt? eenen volmaakten losbol, en die zich aan niets stoord. Deze is Menippus.

CHAR. Waarlyk als ik u te eeniger tyd kan krygen!

MEN. Als gy my kund krygen, beste maat? Maar gy kund my niet tweemalen krygen.

A A N M E R K I N G E N.

- I. *Geef* — twee dingen wil ik tegenwoordig mynen lezer voorhouden. — Dat de tweede perfoon van het eenvoudige getal der gebiedende wys gemaakt word van de onbepaalde wys, zo komt van *doen doe*, met wechlating der letter *n*, van *geeven geef*, van *leeven leef*, met wechlating van *en*. — Ten tweede leere men hier dat men nooit de letter *v* moet houden op het einde en schryven *geev*. — De oudste geschriften verschaffen ons deze aanmerking, en zy is ook betrekkelyk tot de zelfstandige woorden in het meervouwife getal uitgaande op
ven,

- ven*, welke *v* men te onrecht in het éénvouwige plaatst daar *zy* verzacht word door *f*.
2. *Indien* word in de wandeling als een voegwoordje gebruikt — maar, als wy naar den aart der taal spreken, zyn *indien* twee woorden waar onder nog een verstaan word, als *opzichte* of iets dergelyks — dus wil dit gezegde „zeg het my *indien* gy *wild*” niets anders zeggen als „zeg het my *in* (of *onder*) *die voorwaarde dat* gy *wild*.” — Men ziet dus dat het geene op *indien* volgd altyd de voorwaarde enz. behelsd.
3. *Waarachtig*, de woorden met *achtig* famen-gefeld geeven eenen *schyn* te kennen van het eerste woord in de famenstelling. — *waarachtig* is dus het geene *schyn van waarheid heeft*, het welke als *waar geacht word* — *schaduwachtig*, dat *schyn van schaduw heeft*, (dat naar schaduw gelykt), dat als *schaduw geacht word*. — Evenwel geefd het gebruik aan die woorden eene betekenis juist overeenkomstig met het eerste in de famenstelling. — Hier van daan het onderscheid tuschen *waarachtig* en *waarschynelyk*, welke woorden naauwkeurig gesproken, niet verschillen.

4. *μάτην*, eigenlyk *vergeefsch* — schreef ik alleen voor de Vriezen, dan belield ik dit woord in de overzetting, en was verzeekerd dat het van hun eveneens zou verstaan worden als *om niet* van de Hollanders.
5. Wanneer Menippus aan Charon zegd „laat Mercurius u voor my betaalen”, kan niemand ontkennen dat *ὕπερ* hier betekene *in de plaats van*; en waarom zal men die betekenis aan dat woord weigeren in zulke plaatsen van het N. T., daar de zin niet toelaat aan eene andere vertaling te denken?
6. *Wat dan?* word door eene uitlating gezegd voor *wat volgt dan? Wat doet 'er dat dan toe?* —
7. *Ligchaam, lagchen, pogchen, wigchelaar*, in alle deze woorden lette men op de spelling, vergelyke die der beste Schryveren daar mede, en volge dezelve na.
8. *Aardig*, is *terrestris*, tot de aarde behoorende, maar *aartig lepidus*, tot den aart of geest behoorende, het zelfde als *geestig*. — Men verbeetere dan de gewoone spreek-en schryfwys naar deze Aanmerking! —
9. *Lullen* is een laag woord, wy bekennen het, maar in de Samenspraak van Lucianus word het ook van eenen lagen karel gebezigd.

10. *Te eeniger tyd*, men vulle aan te eeniger stonde van den tyd — men merke voords op, dat de tyd waar in iets geschied geplaatst word, of in den vierden Naamval waar onder de voorzetsel *op* verstaan word, gelyk ik heb geschreeven (*op*) *den vierden dag* — of in den derden met het woordje *te* of *ter* voor de vrouwelyke, en *ten* voor de mannelyke woorden, b. v. *ten eenigen dage*, *ter tyd*, *te eeniger tyd*, wordende *te* gebruikt met, *ter* zonder een byvoegelyk of voornaamwoord.
11. *Tweemalen*, eigenlyk *voor*, *op tweemalen*, gelyk *voor* de tweede maal.

* * * Christen! het geene Mercurius weigerde voor Menippus te doen, heeft Christus gedaan voor u die geloofd! — houd het dan daar voor, dat op grond dier genoegdoening van Christus *in uwe plaats*, de hemel by uw sterven voor u om niet geopend is! —

N^o. X.

Eene Samenspraak tusfchen

PROTESILAUS, PLUTO en PROSERPINA.

PRO. **O** Heer en Koning ! en onze Jupiter ! en Gy dochter van Ceres, veracht het gebed van eenen minnaar niet.

PLU. Maar waarom bid gy ons, of wie zyt gy ?

PRO. Ik ben Protefilaus, de zoon van Iphiclus, de Phylacier, een spitsbroeder van de Achaiers, en de eerste gefneuveld van die by Ilium. Ik bid ontflaagen zynde voor eenen korten tyd te moogen herleeven.

PLU. Die liefde, Protefilaus, hebben alle dooden wel, maar niemand derzelve, kan die verkrygen.

PRO. Maar ik bemin niet het leven maar myne vrouw, Pluto, welke ik als jonggetrouwde nog in de flaapkamer latende te fcheep vertrokken ben: Vervolgens ben ik ongelukkig toen ik aan de wal uitftapte van Hector omgebracht — dus baard my de liefde jegens myne vrouw geen gering verdriet, myn Heer; en ik ben geneegen hier te rug te
ke-

keeren , als ik maar voor eenen korten tyd van haar gezien ben.

PLU. Hebt 'gy het water van (de rivier) Lethe niet gedronken Protefilaus ?

PRO. Zeker , myn Heer ; maar de zaak was allergewichtigst.

PLU. Wacht dan , want zy zal hier eens aankoomen , het zal in het geheel niet nodig zyn dat gy op aarde komt.

PRO. Maar ik kan dat uitstel niet dulden , Pluto ; gy zyt zelf reeds bemind , en weet hoe het met het beminnen geleegeen is.

PLU. Zal het u iets baaten éenen dag te herleeven , daar gy kort daarna over het zelfde zult klaagen ?

PRO. Ik meen haar te zullen overhaalen om met my naar ul. mede te gaan ; dus zult gy na korten tyd voor éenen twee doode krygen.

PLU. Het betaamd niet dat dit gefchiede , en het is nog niet gebeurd.

PRO. Ik zal het u herinneren , Pluto. Aan Orpheus hebt gyl. om deze zelfde reden Eurydice overgegeeven , en myne bloedverwandte Alceftis ontflaagen aan Hercules dienst doende.

PLU. Zoud gy een zo naakt en lelyk doods-

hoofd by uwe schoone jonge vrouw willen verschynen? hoe zou zy u toch aanzien dien zy niet zou kunnen onderkennen? want zy zal schrikken (dat weet ik wel) en voor u vluchten, en gy zult te vergeefsch zo groote weg wedergekeerd zyn.

PROS. Bezorg gy dan die zaak, kind, en belast Mercurius dat die Protefilaus, zo dra hy in het licht is, met zynen staf aanraakende, terstond eenen mooien jongman maake gelyk hy uit de bruidegoms kamer (koomende) was.

PLU. Dewyl Proferpina het toestaat, maak hem in het wederbrengen op nieuw bruidegom (Mercurius), en wees gy (Protefilaus) indachtig, dat gy éénen dag gekreegen hebt.

A A N M E R K I N G E N.

1. *Minnaar*, -- dit woord geeft een zeker bewys op van het oude en minder gebruikelijke woord *minnen*; alle Naamwoorden toch die op *aar* uitgaan worden afgeleid van de onbepaalde wys der werkwoorden door *en* te veranderen in *aar*. — Zo heeft men van *oordeelen oordeelaar*, van *oeffenen oeffenaar*, van *minnen minnaar*. — En men kan om-

omtrent deze woorden vaststellen, dat zy den perfoon uitdrukken die de daad in het werkwoord opgeflooten uitvoerd — dat zy alle zyn van het mannelyke geflacht — en behooren tot de derde niet tot de eerfte buiging, welke toch geene andere bevat als die uitgaan op *el, en, er*. — Verkeerd dan is het te zeggen *minmaars, beoordeelaars* in plaats van *minnaren, beoordeelaren*.

2. *Van die by Ilium*, zo moet men naar onze mening leezen — dan wil iemand liever de Latynfche overzetting volgen, wy zullen hem die vryheid niet betwisten — van die by Ilium *gefneuveld zyn* is de zin.
3. *Verkrygen* — uit het eenvoudige werkwoord *krygen* (waar van ook *kryg*, oorlog is afgeleid) en het woordje *ver* bestaat ons woord — *krygen* en *vatten* verfchillen in betekenis genoegfaam niets — *verkrygen* beteekend *ver krygen*, zeker nu *krygd* men eene zaak *ver* indien men ze *krygd in zyne macht* — hier van daan de gewoone betekenis van het woord — dezelfde kracht van het woordje *ver* in de famenftelling is ook zichtbaar in *vermelden, verbreiden, verspreiden* en andere.
4. *Maar ik bemin* enz. het begin van dezen zin
is

is in de Latynsche overzetting niet naar behoren gesteld, de reden is om dat de Vertaler op ἐρᾶ geene acht geslaagen heeft — ἐν τῇ ἀποβάσει daar tegen is juist naar den aart der zaak overgezet.

5. *Jegens* en *tegen* zyn daar in onderscheiden, dat het eerste doorgaans in eenen goeden, het laatste in eenen kwaden zin genoomen word.
6. *Overhaalen*; Gelyk van alle woorden de eerste betekenis tot het ligchaam, de tweede tot de ziel betrekking heeft, zo ook van dit. En het zal niet nodig zyn dit hier aan te toonen.
7. *Herinneren* — uit *her* en *inneren* — *weder te binnen brengen*.
8. *Eene weg wederkeeren*, de spreekwys in derzelve geheel is *langs eene weg wederkeeren*.
9. *Bezorg gy dan die zaak, kind* — in het Grieksch staat *man* — dan, daar deze uitdrukking geheel vreemd klinkt in de ooren der Nederlanderen, heb ik *man* met *kind* verwisfeld.

* * De Fabelleer der Ouden moge voorbeelden opleeveren van de zulke die, nadat
zy

zy gestorven waren, weder in het leven gekoomen zyn. — Wy Christenen weten beter. — Op grond van Gods woord staat het vast — het is den mensche gezet éénmaal te sterven, en daarna het oordeel!

Laaten dan, myne medereizigers naar de eeuwigheid! deze twee waarheden steeds het onderwerp zyn van onze ernstige overdenking! Laaten wy een leven leiden gelyk aan menschen betaamd die dezelve gelooven!

Dat uit deze aanmerking elk oprechte moedschepe en zich opgebeurd vinde! — Dat alle Godvruchtige blymoedig leeven in de verwachting der zaligheid die aan hun is toegezegd!

